

VO Tuinen van Nijverdal

Ontwerpproces, toelichting en details

Opdrachtgever**Gemeente Hellendoorn****Uitgave****Movares Nederland**

i.s.m.

Projectteam

Joof Tummers (projectleider landschapsarchitect)
Paul de Kort (beeldend kunstenaar)
Elke Puts (stedenbouwkundige)
Tom Kraak (landschapsarchitect)
Wim Freriks (constructeur)
Ruud Weterman (kostendeskundige)

Datum

05-03-2013

Versie

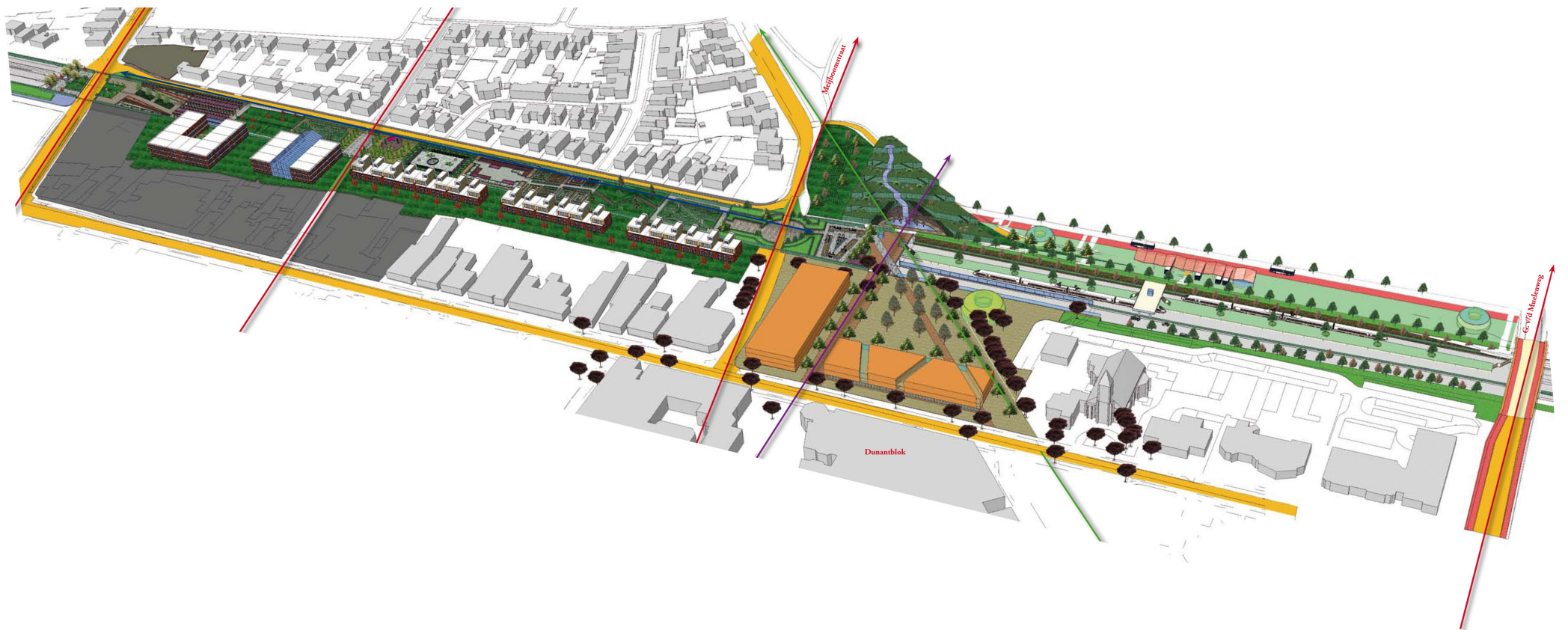
1.1

Projectnummer

MR103170

Inhoud

1	Inleiding	5	5	Bepantingsplan	35
	1.1 Opgave	5		5.1 Inleiding	35
	1.2 Leeswijzer	5		5.2 Hoofdstructuur	35
2	Ruimtelijk kader	7		5.3 Bomenassortiment	37
	2.1 Inleiding	7		5.4 Grassen en heesters	39
	2.2 Aflevering tunneldaken omgeving	9	6	Straatmeubilair en verlichting	43
3	Bewoners participatie	11		6.1 Inleiding	43
	3.1 Inleiding	11		6.2 Verharding	43
	3.2 Mee-denk-avond	11		6.3 Zitelementen	43
	3.3 Projectgroep 1	13		6.4 Hondentoilet	43
	3.4 Ondernemersbijeenkomst	13		6.5 Verlichting	45
	3.5 Klankbordgroep	15		6.6 Speelvoorzieningen	45
	3.6 Projectgroep 2	15		Bijlagen	47
4	Plantoelichting	17		VO-tekening ontwerp	47
	4.1 Inleiding en toelichting	17		VO-tekening met wadi's en peilmaten	49
	4.2 De verbeelding in de Tuinen van Nijverdal	23			
	4.3 Doorsneden	27			
	4.4 Hoogteverschillen	31			
	4.5 Afwatering	33			

Ontwerptext: de Tuinen van Nijverdal en de stationsomgeving (ontwerp Kuiper Compagnons, 2009)

1.1 Opgave

In Nijverdal is het Combiplan volop in uitvoering: de rijksweg 35 door de kern van Nijverdal wordt verlegd en komt samen met de spoorlijn in een verdiepte, deels overdekte, tunnelbak te lopen. Onderdeel van deze ontwikkelingen is de bouw van een nieuw station. Aan de noord- en zuidzijde wordt het stationsgebied aangelegd. De beoogde locatie van de Tuinen van Nijverdal ligt op het tunneldak (450 bij 27,60 meter) ter hoogte van het centrum van Nijverdal en ten westen van het stationsgebied. De ruwbouw van het project is nu buiten al zichtbaar. De realisatie biedt de kans een meerwaarde voor de kern op te leveren: het opheffen van de historisch gegroeide doorsnijding en de toevoeging van nieuwe kwalitatieve openbare ruimte. De opgave is in de periode september 2012-januari 2013 actief met bewoners en betrokkenen ter hand genomen.

De zone waar nu de tunnelbak wordt aangelegd zal worden ingericht met een nieuw parkachtig gebied op het dak van de tunnel, aansluitend op de bestaande, en gedeeltelijk nieuw te ontwikkelen, woningen. Het moet een gebied worden dat beide delen van Nijverdal verbindt, maar ook een centrale groene rol gaat vervullen als buitenruimte voor de bewoners van Nijverdal.

De gemeente Hellendoorn heeft Movares in samenwerking met Paul de Kort gevraagd ondersteuning te leveren bij het opstellen van een voorlopig ontwerp (VO). Belangrijk hierbij is de rol van bewoners: niet alleen informatieavonden, maar juist ook actieve participatie en co-creatie. Het project heet niet voor niets de Tuinen van Nijverdal! Er is een gezamenlijke planontwikkeling beoogd met omwonenden en betrokkenen die actief kunnen meeontwerpen aan hun park en misschien het zelfs (deels) aanleggen of onderhouden.

Het ontwerp voor de Tuinen van Nijverdal vormt dan ook een fraaie uitdaging om

de bewonersparticipatie vorm te geven en te laten uitmonden in een gedragen en technisch en financieel haalbaar plan voor de inrichting. Maatschappelijk en financieel is het Combiplan een majeure investering. Het gezamenlijk belang van alle betrokken partijen is dan ook groot om een hoogwaardige afwerking te realiseren waarbij de meerwaarde voor de inwoner van Nijverdal ook echt zal worden ervaren. Dit zit hem enerzijds in de hechting van het stedelijk weefsel door zowel routes voor langzaam verkeer als een optimale aansluiting op de woningen in de directe omgeving. Anderzijds voegen de Tuinen van Nijverdal ook nieuwe verblijfsruimten toe aan de leefomgeving van de inwoners. De Tuinen van Nijverdal zullen Nijverdal weer aaneensmeden tot één plaats met een nieuw groen hart.

1.2 Leeswijzer

Dit rapport is opgebouwd uit een aantal hoofdstukken. In het volgende hoofdstuk is de ruimtelijke context beschreven met de startsituatie voor het ontwerp. Hoofdstuk 3 omschrijft het ontwerpproces en met name de inbreng van de bewoners van Nijverdal.

Hoofdstuk 4 gaat in op het voorlopige ontwerp dat uit dit proces is gekomen. Hierbij wordt de verbeelding van Paul de Kort, beeldend kunstenaar, in het ontwerp toegelicht en wordt het ontwerp uitgelegd in een bovenaanzicht, visuals en doorsneden. Hoofdstuk 5 en 6 beschrijven het beplantingsplan en voorstellen voor materialen en straatmeubilair. In de bijlagen zijn ondersteunende kaartbeelden opgenomen.

Tracé Combiplan N35 (bron: website gemeente Hellendoorn) en in het oranje de Tuinen van Nijverdal

2

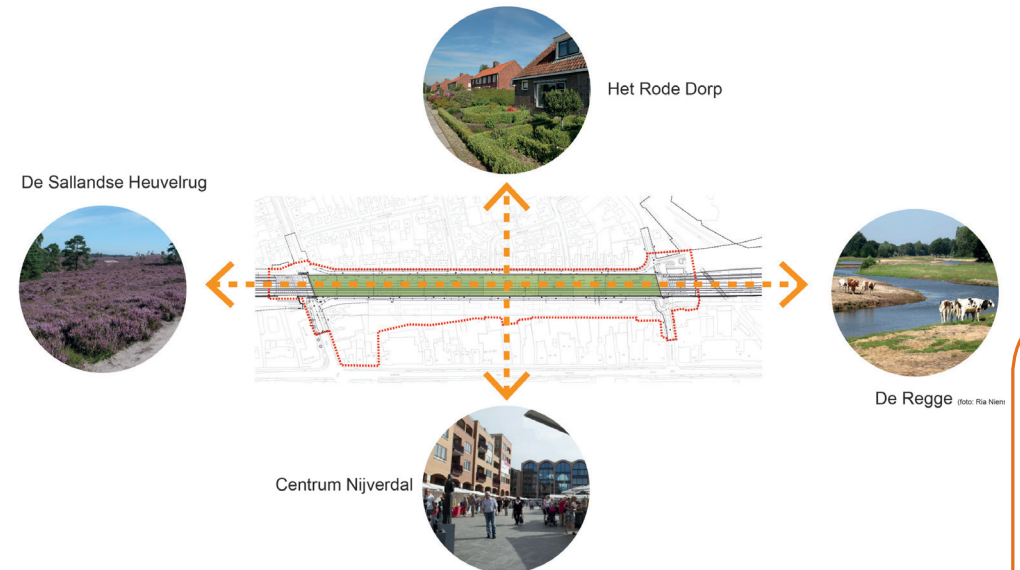
Context van de opgave

2.1 Inleiding

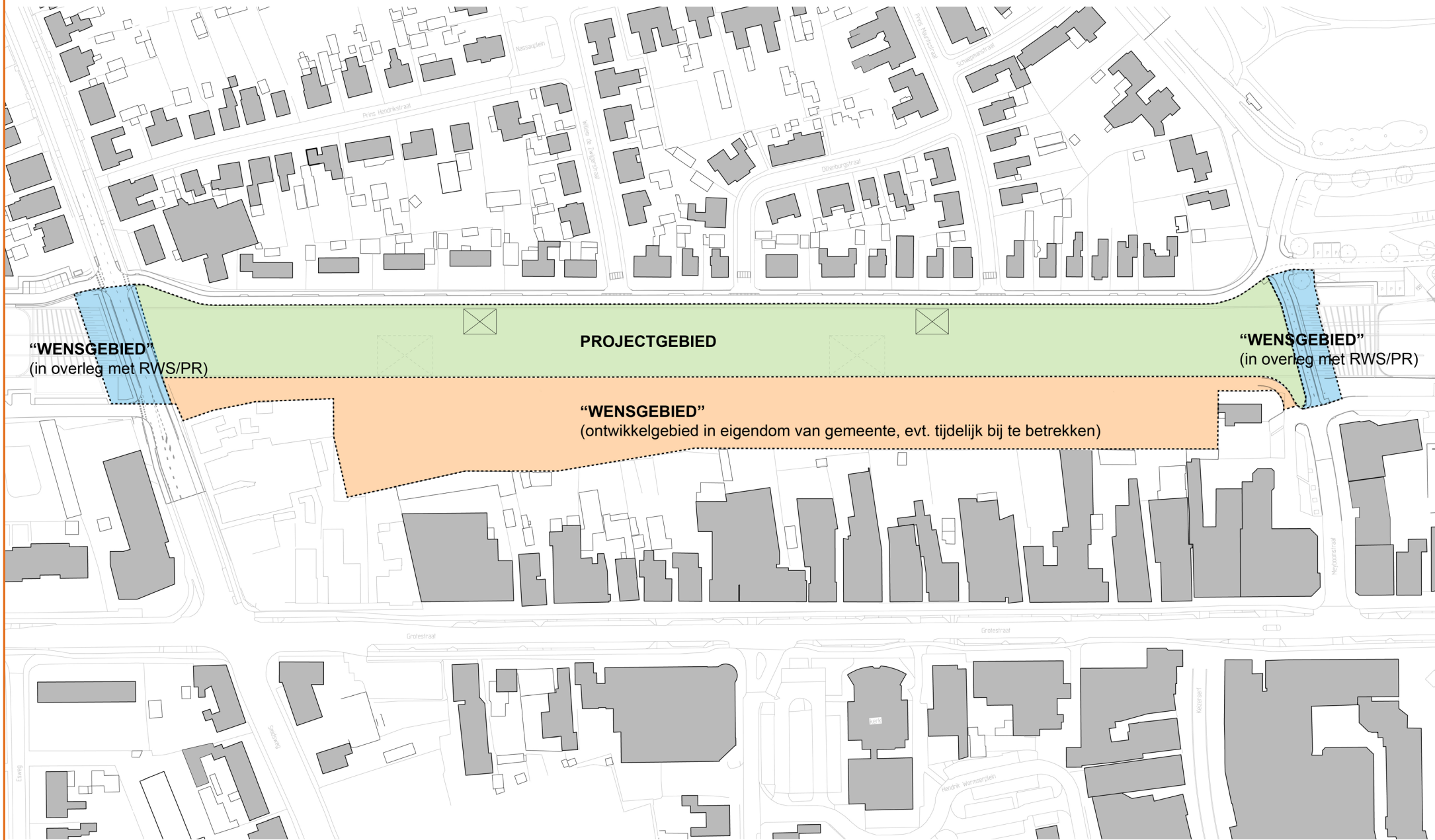
De Tuinen van Nijverdal vormt straks een groene schakel tussen het centrum en het Rode Dorp en vormt samen met de nieuwe stationsomgeving als binnenstedelijk groengebied tevens een schakel tussen de Sallandse Heuvelrug en het Reggedal. Veel bewoners zien dit toekomstige park als een tegenhanger van het meer “stenige” centrum met de verschillende winkelstraten en pleinen. Het huidige Huis van Cultuur en Bestuur vormt met de omliggende bebouwing het centrum van Nijverdal.

Het toekomstige dakpark van 450 bij 30 meter ligt parallel aan de Bouwmeesterstaat en ten noorden van Grotestraat (de huidige N35). Het tunneldek zelf heeft een breedte 27,60 meter (buitenwerks). Dit dakpark maakt deel uit van een groter ontwikkelingsgebied, De Centrale Strip, met daarbij ook de ontwikkeling van het station en de bijbehorende stationsgebieden aan de noord- en zuidzijde van het spoor.

Door de smalle en langgerekte vorm van het projectgebied is het een uitdaging hier een overtuigend landschappelijk beeld op te roepen.

Locatie van het dakpark in Nijverdal in de context

“WENS”
(in overleg met RWS/PR)

PROJECTGEBIED

“WENS”
(in overleg met RWS/PR)

“WENS”
(ontwikkelgebied in eigendom van gemeente, evt. tijdelijk bij te betrekken)

Ontwerptext: projectgebied in relatie tot de omgeving

Context van de opgave

In dit VO is er sprake van twee typen gebieden: het projectgebied en meerdere 'wensgebieden' (zie afbeelding) waarvoor geldt dat een samenhangende inrichting een grote meerwaarde heeft. De grond van het oranje wensgebied (de Van den Steen van Ommerenstraat) is in bezit van de gemeente Hellendoorn, die daar in de nabije toekomst graag woningbouw ontwikkeld ziet worden. Tot die tijd kan er eventueel een tijdelijke invulling worden gerealiseerd. Vooruitlopend op de planvorming van beide gebieden wordt in het plan een voorzet gegeven voor de samenhang, aansluitingen en doorgaande structuren. De koppen van de tunnel vallen buiten de scope van dit project omdat deze behoren tot Rijkswaterstaat (RWS) en ProRail (PR). In het voorlopig ontwerp wordt een voorstel voor de inrichting van deze koppen gedaan richting Rijkswaterstaat en ProRail.

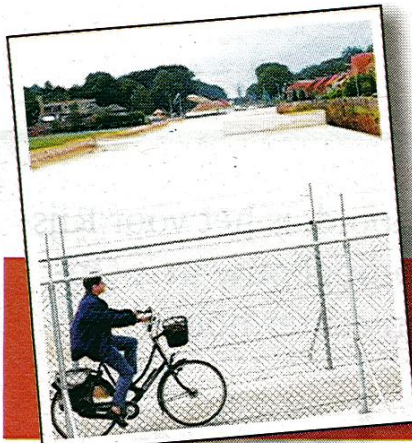
2.2 Oplevering tunneldak en omgeving

De Van den Steen van Ommerenstraat, één van bovenstaande 'wensgebieden', is op dit moment een groot braakliggend terrein dat eventueel tijdelijk kan worden ingevuld als groenzone. Hier stonden vroeger woningen en deze zijn ten behoeve van de bouw van de Combitunnel opgekocht en gesloopt. Aan de overzijde van het tunneldak loopt de Bouwmeesterstraat, welke recentelijk is heringericht tot fietsstraat.

Het tunneldek zelf wordt opgeleverd in 2013 waarna de realisatie van het park zou kunnen starten. Opvallend aan het tunneldak zijn een viertal elementen: twee ontluichtingsgaten aan de noordzijde en twee "kamelenbulten" aan de zuidzijde van het dak. De ontluichtingsgaten zijn ten behoeve van de treintunnel en onder de twee "kamelenbulten" komen de ventilatoren te hangen ten behoeve van de wegtunnel.

Het tunneldak voor de oplevering van de Bouwmeesterstraat (rechts)

reggestreek

19

dinsdag 25 september 2012
www.tctubantia.nl

NU OP DE SITE

Wat moet er volgens u groeien en bloeien in de Tuinen van Nijverdal?

Reageer op tctubantia.nl/hellendoorn

MEEDENKAVOND Ruim honderd bezoekers plakken stickers bij hun voorkeur voor invulling Tuinen van Nijverdal

Meningen over 'dakpark' zeer divers

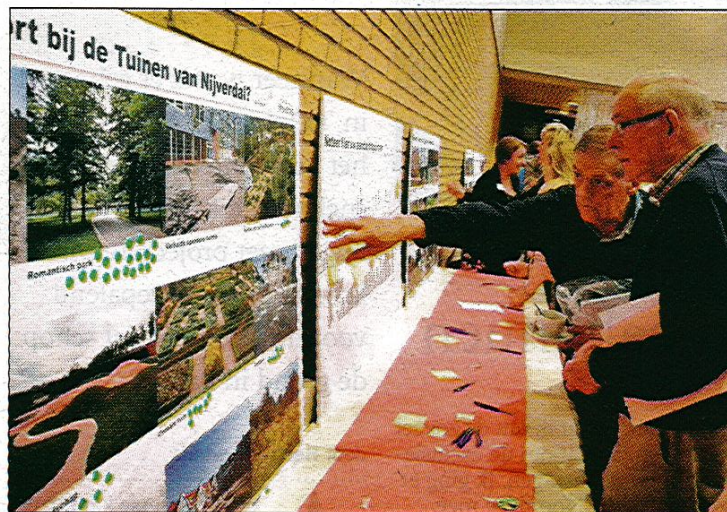
Ruim honderd bezoekers waren gisteravond aanwezig in Het Centrum om mee te denken over de invulling van het dak van de combitunnel, beter bekend als de Tuinen van Nijverdal.

door **Jasper Bunskoek**

Bomen, struiken, tegels of kunstgras? Skatebaan, wandelpad of speeltuin? Romantisch, modern of statisch? Aanwonenden van het dak van de combitunnel en andere belangstellenden konden gisteren meepraten over de invulling van de Tuinen van Nijverdal. Terwijl de auto's en treinen straks door de tunnel razen, moet op het dak er-

„Dit is - zeg maar - het blanco papier dat straks ingekleurd moet worden”, zei Joof Tummers van het door de gemeente ingehuurd ingenieursbureau Movares bij de start van de meedenkavond. En over de inkleuring mochten de belangstellenden - naast aanwonenden ook bijvoorbeeld hoveniers uit de omgeving en natuurverenigingen - hun licht laten schijnen. Op twee grote bordes kon door het plakken van stickers een keuze gemaakt worden voor de sfeer die de strook van 30 bij 450 meter straks moet uitstralen en de activiteiten die bezoekers er kunnen ondernemen.

De keuze van de bezoekers was divers. Een rode draad? Voor de sfeer gingen de meeste stickers naar een romantisch park en een kijktuin. Relaxen, picknicken en (natuur)spelen kregen de meeste stickers als activiteiten. Waar de bezoekers duidelijk niet op zitten te wachten zijn stenen.

Tijdens de meedenkavond konden bezoekers middels stickers hun voorkeur voor de invulling van de Tuinen van Nijverdal aangeven. foto Bert Kamp

een aanwonende. „Wie ruimt straks de poep op?” Een ander pleitte juist wel weer voor de mogelijkheid om honden uit te laten

de voorkeuren inventariseren. Vervolgens wordt er een projectgroep geformeerd, waar de aanwezigen zich zisteren voor konden oorde-

voor het eind van het jaar klaar moet zijn. Wethouder Thea ten Have hoopt dat voor de zomer van 2013 gestart kan worden met de aanleg. De financiën zijn echter nog niet rond. Er is een bedrag beschikbaar van Rijkswaterstaat. „Maar dat bedrag is in zijn geheel waarschijnlijk al nodig om de ondergrond geschikt te maken.” De twee ton die de gemeente eerder kreeg vanuit het project Mooi Nederland staat op de tocht, omdat niet wordt gekozen voor de dure uitvoering van het plan dat die prijs in de wacht sleepte. „Dat was een erg ambitieus plan”, gaf Ten Have toe. De gemeente zal nu op andere manieren geld bij elkaar moeten harken. „Wellicht kunnen we iets met het bedrijfsleven en aanwonenden regelen. Voor nu is het belangrijk dat er een goed plan ligt aan het eind van het jaar. Als de benodigde financiële middelen nog niet voor handen zijn, zou ook aanleg

3

3.1 Inleiding

De inwoners van de gemeente Hellendoorn en de beoogde gebruikers van het park (de Tuinen van Nijverdal), hebben een belangrijk aandeel in het ontwerp van het park gehad. Er zijn vijf verschillende momenten geweest waarop burgers hun mening en advies konden geven. Een selectie heeft zelfs kunnen meetekenen aan het ontwerp.

Een overzicht van deze momenten:

- Maandag 24 september 2012: bewonersavond voor de gehele gemeente (mee-denk-avond)
- Donderdag 1 november 2012: projectgroep met bewoners
- Dinsdag 13 november 2012: ondernemersbijeenkoms
- Dinsdag 20 november 2012: klankbordgroepavond
- Maandag 3 december 2012: projectgroep met bewoners

Op al deze avonden waren mensen van de gemeente Hellendoorn, Movares en Paul de Kort (beeldend kunstenaar) aanwezig.

Bewonersparticipatie

3.2 Mee-denk-avond

Het eerste moment van het project was op maandag 24 september. Gemeente Hellendoorn had al haar bewoners breed uitgenodigd, onder andere via advertenties in huis-aan-huisbladen, om te komen meedenken wat er gaat gebeuren met het project 'Tuinen van Nijverdal'. Op deze avond konden bewoners na een korte introductie stemmen op hun favoriete invulling qua programma en qua sfeer voor het park. Daarnaast konden ze een vragenlijst invullen en daarop aangeven hoe ze betrokken zouden willen blijven bij de ontwikkeling van het project.

Het doel van deze avond was om een gevoel te krijgen bij het programma (het gebruik) en de sfeer (uitstraling). De resultaten van deze avond waren voor het programma van het park als volgt:

- Spelen: 18%
- Picknicken en relaxen: 16%
- Openlucht concert: 13%

De resultaten van deze avond waren voor de sfeer van het park als volgt:

- Romantisch park: 26%
- Sierborders (kijktuin): 24%
- Speellandschap: 15%

Schetsen gemaakt tijdens de eerste projectgroep met bewoners

Bewonersparticipatie

3.3 Projectgroep

Uit de circa 50 belangstellenden die aangaven om betrokken te willen blijven, is een selectie gemaakt om zitting te nemen in de projectgroep. Er is een ruime vertegenwoordiging van direct aanwonenden opgenomen in deze projectgroep.

Op 1 november vond de eerste projectgroep plaats waar de bewoners samen de eerste schetsen hebben gemaakt voor de toekomstige invulling van het park. De bewoners van de Bouwmeesterstraat hadden een iets andere mening dan op de algehele bewonersavond naar voren kwam. De resultaten van de Bouwmeesterstraat voor het programma van het park zijn als volgt:

- Wandelen en flaneren: 40%
- Picknicken en relaxen: 25%
- Openlucht concert: 15%

De resultaten van de Bouwmeesterstraat voor de sfeer van het park waren:

- Romantisch park: 55%
- Sierborders (kijktuin): 15%
- Fontein: 15%

Er werd in twee groepen gewerkt aan schetsen. De belangrijkste resultaten betroffen de hoofdpadenstructuur met een aantal doorsteken naar de Grotestraat en het idee om het braakliggende terrein van de Van den Steen van Ommerenstraat tijdelijk bij de parkinrichting te betrekken. Aan weerszijden van de paden kunnen groene vlaktes met bomen komen. Er is gevraagd om rekening te houden met een verdere invulling die geen hangjongeren of hangouderen zou aantrekken, geen grote speelvoorzieningen of skateplek. Ook bestond er angst voor hondenpoep in het park en er is gevraagd of er aanvullende parkeervoorzieningen aan de Bouwmeesterstraat gecreëerd zouden kunnen worden.

3.4 Ondernemersbijeenkomst

Op de mee-denken-avond waren ook lokale ondernemers aanwezig. De gemeente heeft nadrukkelijk een aantal hoveniers en andere bedrijven uitgenodigd om te kunnen onderzoeken of zij een bijdrage kunnen en willen leveren. Vanwege het beperkte budget is opgeroepen om creatief te zijn. Een aantal ondernemers heeft hier positief op gereageerd en zijn op deze ondernemersbijeenkomst geïnformeerd over de uitkomsten van de eerste projectgroep, de ideeën en de toekomstige stappen.

Naast het meedenken met de opgave, wat als sponsering in natura gezien kan worden, zijn vanuit de ondernemers de volgende kansen benoemd:

- Lokale levering van beplantingsmateriaal;
- Uitvoering van het dakpark door samenwerkende lokale hoveniers;
- Toepassing van hoogwaardige kunstgrassen;
- Toepassing van waterafvoerende matten.

Bij de verdere uitwerking zullen deze kansen verder worden verkend.

3.5 Klankbordavond

Alle circa 50 mensen die tijdens de meedenkavond aangegeven hadden betrokken te willen worden bij dit project zijn uitgenodigd voor deze avond om input te geven en te reflecteren op de planvorming en resultaten tot dan toe.

Gedurende deze avond zijn de resultaten van de mee-denken-avond, de hoofdstructuur van paden en groen en het werk van de projectgroep gepresenteerd. De aanwezigen konden hierover hun mening geven, bijsturen en laten weten wat zij graag nog meer zouden zien in het plan. Enkele punten die hier uit voort kwamen zijn:

- Financiering van het ontwerp;
- De inpassing/het verbergen van luchtkokers van het spoor;
- Onderhoudskosten;
- Voorkomen van rotzooi;
- Voorkomen van hangjongeren;
- Parkeervoorzieningen;
- Het plaatsen van een fontein en/of muziektent (er staat nog een fontein in opslag bij de gemeente).

Over het algemeen was er enthousiasme over het feit dat het een groen park wordt die als tegenhanger zou kunnen functioneren van het stenige centrum. Ook is aangegeven dat er misschien een verbinding gemaakt kan worden met het zuidelijke stationsplein waar ook een structuur ontworpen is van groene eilanden met bomen.

3.6 Projectgroep 2

De tweede projectgroepavond stond in het teken van het verder uitkristalliseren van het ontwerp. Movares heeft in de tussenliggende tijd een beplantingsvoorstel ontworpen en Paul de Kort heeft een ontwerp gemaakt voor een bestratingpatroon in het park. Hierover meer details in het volgende hoofdstuk. De bewoners hebben op deze avond vooral gediscussieerd over de verdere invulling van het park en de mogelijkheden voor kunsttoepassingen binnen het bestratingconcept.

Een belangrijk onderdeel van deze avond was ook de noodzakelijke afwateringsvoorziening in het park. Hierover ook meer in het volgende hoofdstuk.

Vogelvlucht van het park uit oostelijke richting

4

Plantoelichting

4.1 Inleiding en plantoelichting

Het ontwerp van het dakpark is opgebouwd uit een aantal principes die in dit hoofdstuk uiteengezet worden. In de volgende paragrafen wordt aandacht besteed aan de verbeelding (kunsttoepassing), doorsneden en enkele technische aspecten omtrent afwatering en hoogteverschillen. Op de volgende pagina is een verkleinde weergave van het voorlopig ontwerp opgenomen.

De ontwerpruimte voor het park is beperkt: een langgerekt tunneldak. Daarnaast is aan beide zijden ongeveer anderhalve meter beschikbaar, maar daar moet rekening gehouden worden met kabels en leidingen (met name aan de Van den Steen van Ommerenstraat). De koppen van de tunnel aan beiden zijden (opgave RWS/ProRail) zijn meegenomen in het ontwerp. De wensen van de bewoners naar aanleiding van de mee-denk-avond waren duidelijk: een romantisch park met bomen en gras waar gewandeld kan worden. Eventueel nog ruimte voor speelvoorzieningen, zitelementen en ruimtes die multifunctioneel gebruikt kunnen worden.

De schetssessies met de projectgroep leidde als snel tot een eerste hoofdopzet. In deze hoofdopzet is nadrukkelijk gezocht naar noord-zuid verbindingen (en visa versa natuurlijk). De gemeente heeft ook aangegeven dat er de wens is om een verbinding te maken tussen de Grotestaat en het Rode Dorp. Dit heeft geleid tot een hoofdpadenstructuur met toegangen tot het park op de kopse kanten, de Willem de Zwijgerstraat en Prins Mauritsstraat en een drietal mogelijke doorsteken richting de Grotestraat. Wanneer deze punten met elkaar verbonden worden, ontstaat er een vloeiend padenpatroon.

De reden voor het zoeken naar deze noord-zuid verbindingen heeft te maken met de vorm van het tunneldak. Het spoor en de N35 komen in een tunnel te liggen om de infrastructurele knelpunten in Nijverdal op te lossen en tegelijkertijd vormt dit een kans om de fysieke barrière van de spoorlijn

ongedaan te maken. Het is de kans om twee stukken van Nijverdal aan elkaar te smelten door middel van een park. Dit heeft geleid tot het streven om dwarsverbindingen/doorsteekjes te zoeken. Aangezien er voor de Van den Steen van Ommerenstraat nog geen concrete plannen zijn, kan vanuit het ontwerp een suggestie voor een tijdelijke inrichting worden gedaan. De middelste doorsteek lijkt het meest kansrijk. De toekomstige planvorming voor de Van den Steen van Ommerenstraat kan hier op anticiperen.

Hierdoor is er padenpatroon ontstaan met logische looplijnen en verbindingen waar voetgangers snel kunnen doorsteken of een rondje kunnen wandelen. In het park zijn een tweetal locaties om te verblijven (met zitelementen). Deze zitplekken zijn gesitueerd bij de ingangen aan de Willem de Zwijgerstraat (westelijk) en Prins Mauritsstraat (oostelijk). De punten waar de paden elkaar raken zijn pleinvormige ruimtes. Bij de middelste doorsteek is een groep lindes geplaatst. Op de twee andere pleinen worden lichtmasten voorgesteld.

Voor de koppen van het tunneldak wordt een bijzondere invulling voorgesteld. De koppen zijn de uiteinden van het tunneldak, waar de N35 en de spoorlijnen uit de tunnel komen. Deze worden voorzien van verhoogde bakken, mede om te voorkomen dat passanten in contact kunnen komen met de sporen en wegen. De westelijke kop, bij de Joncheerelaan, krijgt een invulling die refereert aan de Sallandse Heuvelrug. De kop aan de oostzijde krijgt een invulling die refereert aan het Reggedal. Er was een wens vanuit de projectgroep om een fontein in het park te plaatsen. In de buurt van deze kop zal een goede locatie zijn voor een fontein/waterelement. Een voorbeeld kan een serie bedriegertjes zijn. Deze kop vormt tevens de verbinding naar het stationsgebied.

Tenslotte zijn er twee keer zes parkeerplaatsen langs de Bouwmeesterstraat in het plan opgenomen. Een geschikte locatie voor een hondentoilet is te vinden aan de westzijde van het park.

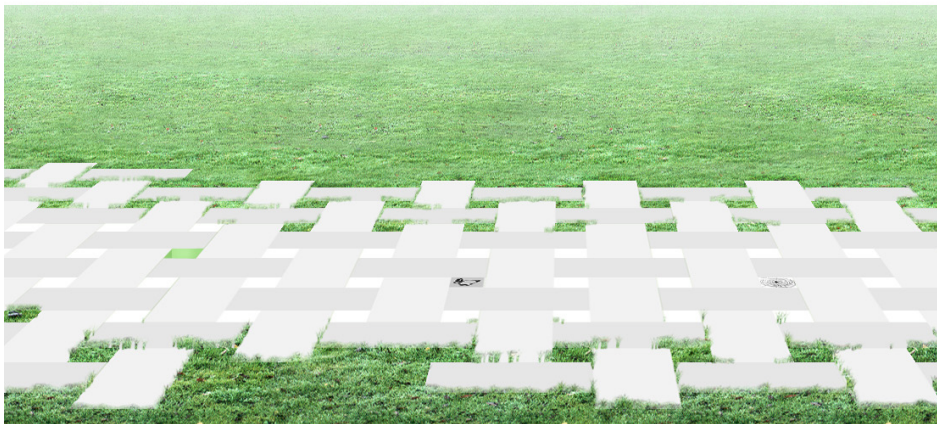
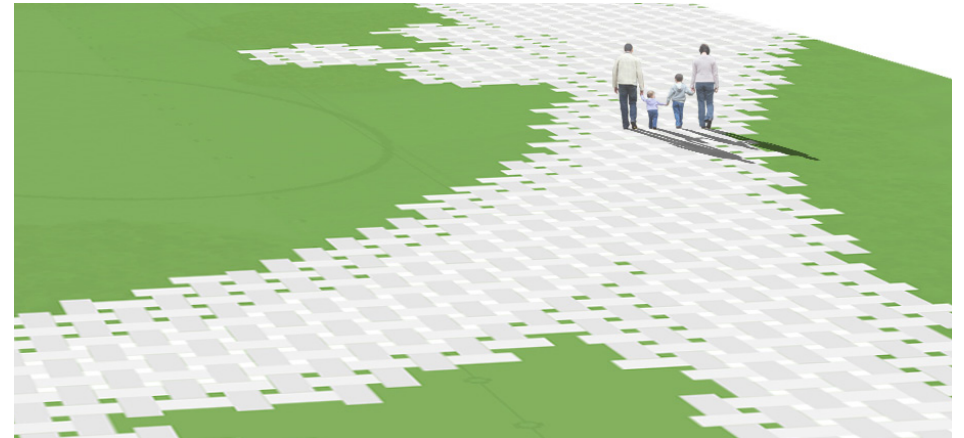
Plantoelichting

Uiteraard wordt er in de plannen voor de Tuinen van Nijverdal rekening gehouden met een herontwikkeling met woningbouw aan de Van den Steen van Ommerenstraat, op korte termijn of op langere termijn.

Er is nog geen zicht op concrete plannen voor de Van den Steen van Ommerenstraat, maar er zijn al wel diverse schetsen gemaakt voor dit gebied. In bijgevoegde prent op de linker pagina is één van de mogelijke schetsen als uitgangspunt genomen om te zien hoe de inrichting van de Tuinen in dat geval aan kan sluiten op deze herontwikkeling. In de visie voor de Centrale Strip is altijd uitgegaan van een doorgang naar de Grotestraat, om hier een (langzaam verkeers-) verbinding met het centrum te maken. Dit is de plek waar de drie lindes ingetekend staan. Aan weerszijden hiervan zijn bouwblokken opgenomen. Het voorstel is om hier zoveel mogelijk een straat voor alleen bestemmingsverkeer van te maken, vandaar dat in deze schets de weg afbuigt om zo met de auto achter de woningen te kunnen komen, waar dan het parkeren plaats kan vinden. Hierdoor krijg je zo min mogelijk geparkeerde auto's langs het tunneldak. Het wonen kan dan ook zoveel mogelijk met uitzicht op de Tuinen van Nijverdal plaatsvinden.

4.2 De verbeelding in de Tuinen van Nijverdal

Het actieprogramma cultuur en ruimte van de provincie Overijssel biedt de gemeente de gelegenheid kunst in een vroeg stadium van het planproces een plaats te geven. Movares heeft beeldend kunstenaar Paul de Kort gevraagd om deze rol op zich te nemen.

In zijn beeldende werk duikt Paul de Kort bij voorkeur in de cultuurhistorie van een plek. Hij wil de verhalen die in, onder en achter het landschap verborgen zitten naar boven halen om ze vervolgens te verbeelden en te vertalen naar het hier en het nu. Dat kan leiden tot een breed palet aan beeldende oplossingen. Bij voorkeur zoekt hij die daarin oplossingen in relatie tot bestaande functies in de openbare ruimte, zoals een wandelpad, een zitelement, groenvoorziening etc... Door zijn interventies kan hij aan deze dagelijkse elementen letterlijk en figuurlijk 'waarde' toevoegen, in de zin van 'toegevoegde gebruikswaarde', 'toegevoegde betekenisgeving', 'toegevoegde kwaliteit'.

Voor De Kort vormt de geschiedenis van *Nijverdal* als textielnijverheid aan het Reggedal de basis. Hij wil tevens met zijn interventie de 'streep' van het voormalige spoor op een subtiele manier in herinnering houden. Hij wil zijn verhaal letterlijk verweven met diverse functies en bijzonderheden met de verharding van de padenstructuur in het park.

Paul de Kort stelt voor om de verharding in de vorm van 'ketting en inslag' vorm te geven. Door daarbij uit te gaan van betontegels in een maatvoering van bijvoorbeeld 80x40cm hoeven de randen niet te worden ingesloten en kan het pad en het gras geleidelijk in elkaar verweven raken. Bijkomend voordeel hiervan is dat het geen probleem is wanneer het gras hier en daar (bijvoorbeeld op plekken waar weinig wordt gelopen) in de naden groeit, omdat dat een inhoudelijk onderdeel is van het ontwerp; *"Op deze plekken breekt het landschap door de verstedelijking heen, cultuur en natuur raken in elkaar*

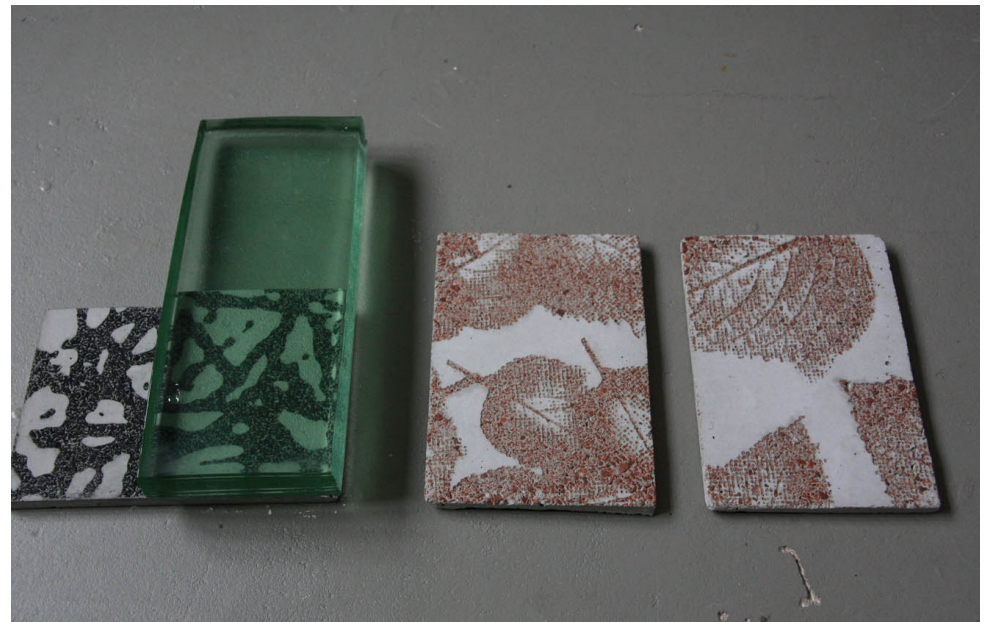

Het damast-effect

verweven, NIJVER(heid aan het Regge)DAL." Het krijgt een ander gevoel en een andere waardering, het is niet 'onverzorgd' maar juist 'mooi' (en het scheelt mogelijk ook nog in het onderhoud).

Op de grotere 'pleinen' kan dit tegelpatroon open worden getrokken zodat daar gras kan groeien in combinatie met zitgelegenheid of spelmogelijkheden. De oppervlaktebehandeling/structuur van de tegels voor de ketting en de inslag moet identiek zijn, maar moet wel een soort 'vleug' hebben. Doordat ze steeds haaks op elkaar staan ontstaan onder invloed van lichtinval en zichthoek optisch verrassende verschijnselen (damast-effect).

De 'inserts' van vierkant blokjes (20x20cm) kunnen aanleiding geven tot 'specials', klein maar fijn, het 'goud van Nijverdal'. Hier kan ruimte ontstaan voor participatie, interventies, voorstellen uit de projectgroep en bewoners

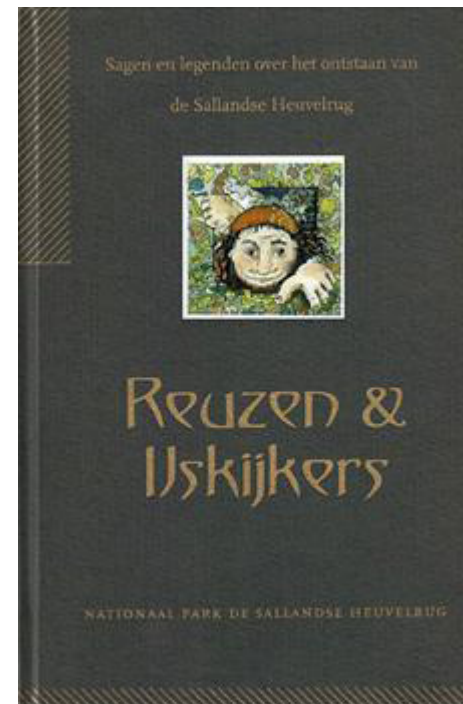

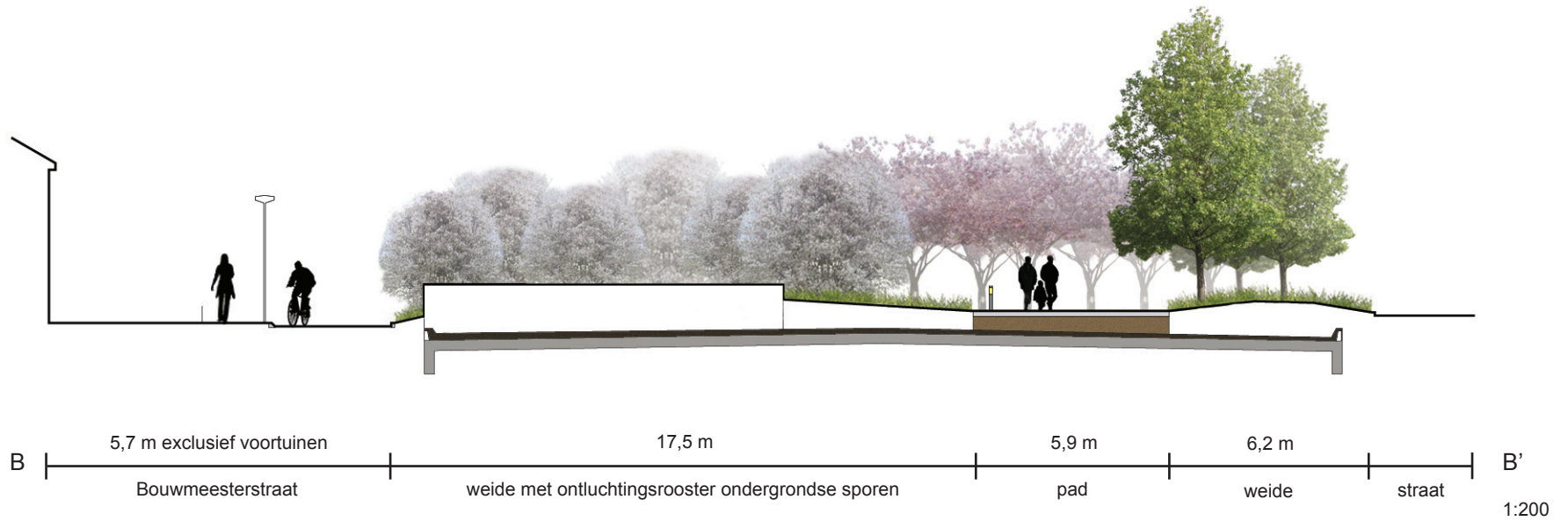
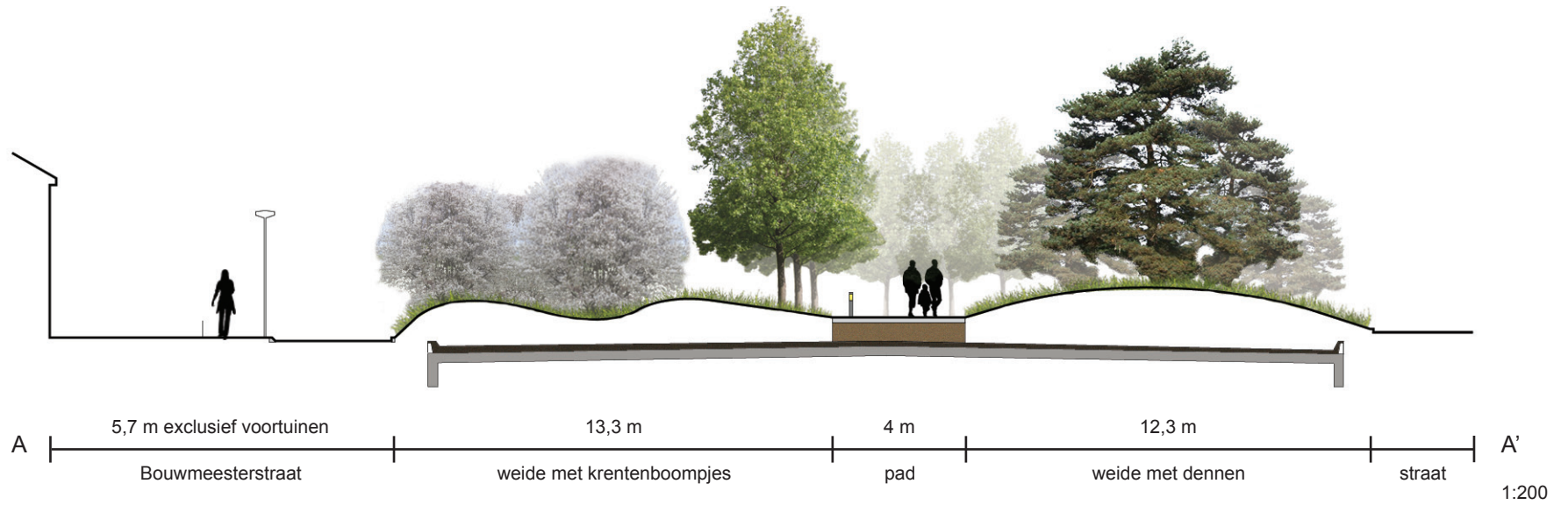
Plantoelichting

van Nijverdal. Bijvoorbeeld jonge kinderen (in de leeftijd van 4 tot 6 jaar, die tekenen nog oorspronkelijk) kunnen worden uitgedaagd om te tekenen geïnspireerd door de flora en fauna van de heuvelrug en het rivierdal. De resultaten kunnen (dmv graphicconcrete) verwerkt worden als inserts. Oudere kinderen (bovenbouw middelbare school) kunnen worden uitgedaagd om haiku-achtige gedichtjes te maken die zijn geïnspireerd op de sagen en legendes en de (geologische) geschiedenis van dit landschap (zie het boekje 'Reuzen en IJskijkers' met daarin legendes en sagen over het ontstaan van het Sallandse landschap (Karin de Graaff en Monique Peek). Deze gedichtjes kunnen eveneens in het grid schitteren als 'gouden' details; *"het goud van Nijverdal dat niet langer verspreid ligt over de Sallandse heuvels, maar zich verbergt in de creativiteit van de jeugd"*. Door de jeugd actief te betrekken bij het park maken we ze mede eigenaar van de Tuinen en het heeft direct een uitstraling naar ouders, opa's en oma's enz....

Tijdens een van de projectgroepavonden, waar een afvaardiging van de bewoners dit verhaal aanhoorden, werd direct geopperd om de creatieven/ lokale kunstenaars er bij te betrekken, meer nog dan het idee om kinderen voorstellen te laten doen. Het kan natuurlijk ook een combinatie van beiden worden. Hier ligt tevens een kans om via deze weg bewoners van Nijverdal actief te laten participeren in het ontwerp voor de 'Tuinen'.

Hier en daar kan een 'IJskijker' in het grid verwerkt worden. Een 'IJskijker' is in dit geval een blokje van gestapelde laagjes glas met daartussen een 'fossiel'. Het glas wordt in de oven gefuseerd tot één blok;
"Eventjes kijk je 'in de bodem' en zie je de geschiedenis van het landschap."

Plantoelichting

4.3 Doorsneden

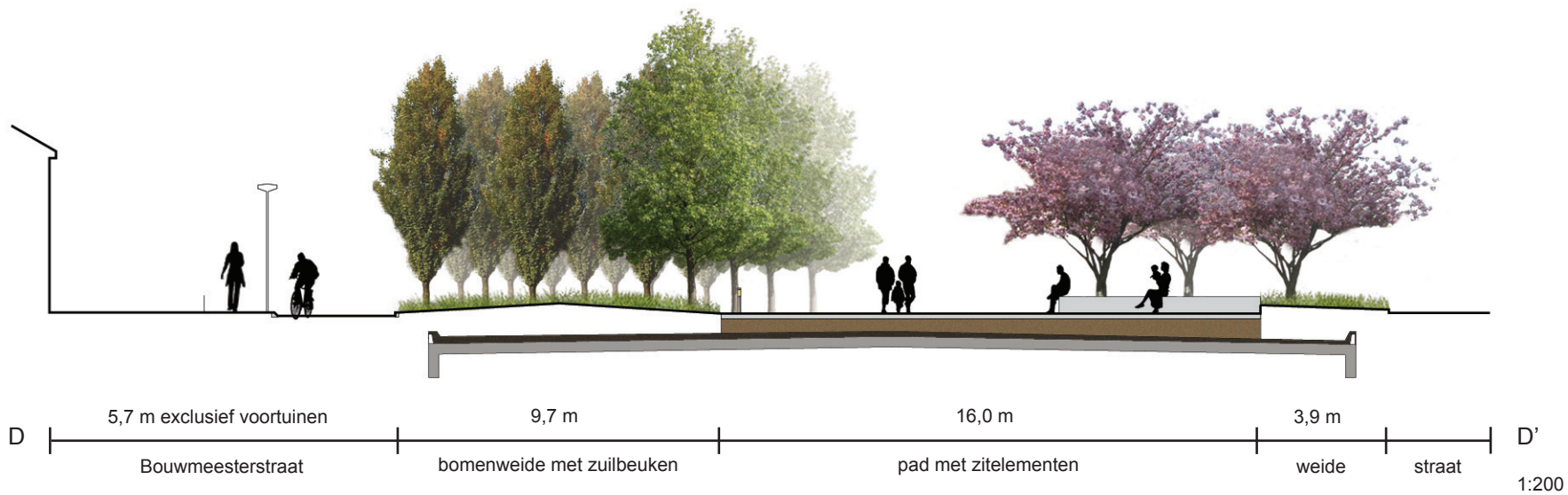
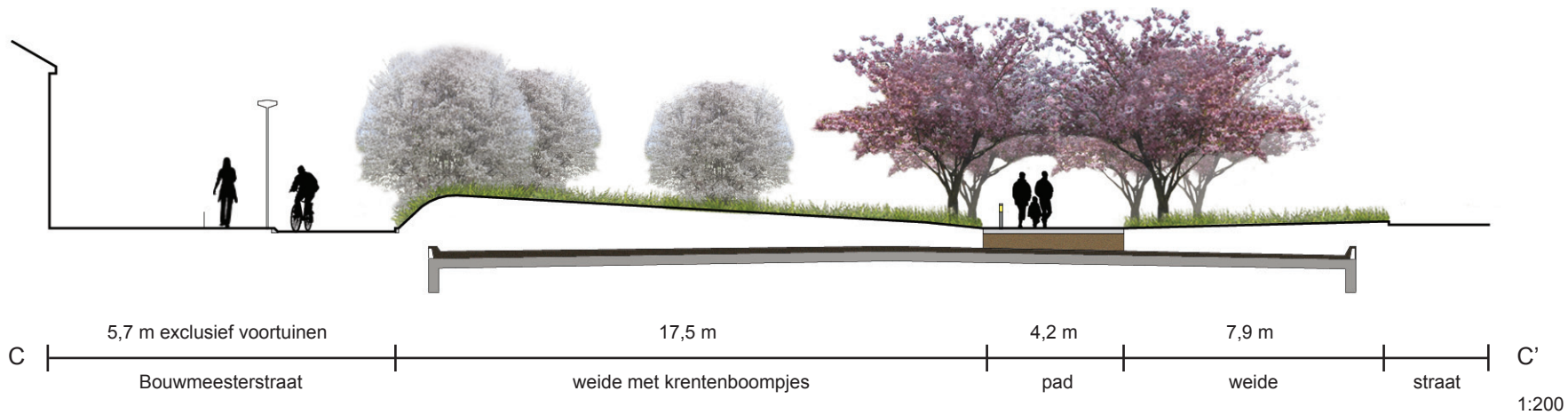
In alle doorsneden is een basisprofiel van de Bouwmeesterstraat getekend. Aan de andere zijde is een aanzet getekend van een profiel van de Van den Steen van Ommerenstraat. In het bovenaanzicht is dit gebied nog meegenomen in het park, maar in deze doorsneden is er rekening gehouden met een toekomstige straat als hier tot herontwikkeling overgegaan wordt. Onder iedere doorsnede is het basisprofiel van het tunneldak getekend.

Het park (vooral als alleen het tunneldak als park ingericht wordt) is een relatief smalle strook met hoogteverschillen op sommige punten. Om de beleving van het groen te benadrukken en deze hoogteverschillen te overbruggen, wordt gewerkt met welvende grasvlakken. Er ontstaat hierdoor een spel van hoogten. Doorsnede A-A' is de doorsnede van het park ter hoogte van de naaldbomen en amberbomen aan de westkant van het ontwerpgebied. Het is het punt waar het pad op het smalst is, namelijk 4 meter, en waar aan de zuidzijde nog enkele naaldbomen staat geplant ter referentie aan de Sallandse Heuvelrug.

Doorsnede B-B' is de doorsnede rondom het eerste ontluchtingsgat. Aan de linkerzijde van de doorsnede is het gat weergegeven met daaromheen de Amerikaanse krentenboompjes (in bloei). Aan de andere zijde staan de amberbomen in groepjes in plaats van een rij bij doorsnede A-A'. In de herfst zijn zowel de amberboom als het Amerikaanse krentenboompje rood gekleurd.

Visual van de krentenboompjes rondom het luchtgat en de groep amberbomen

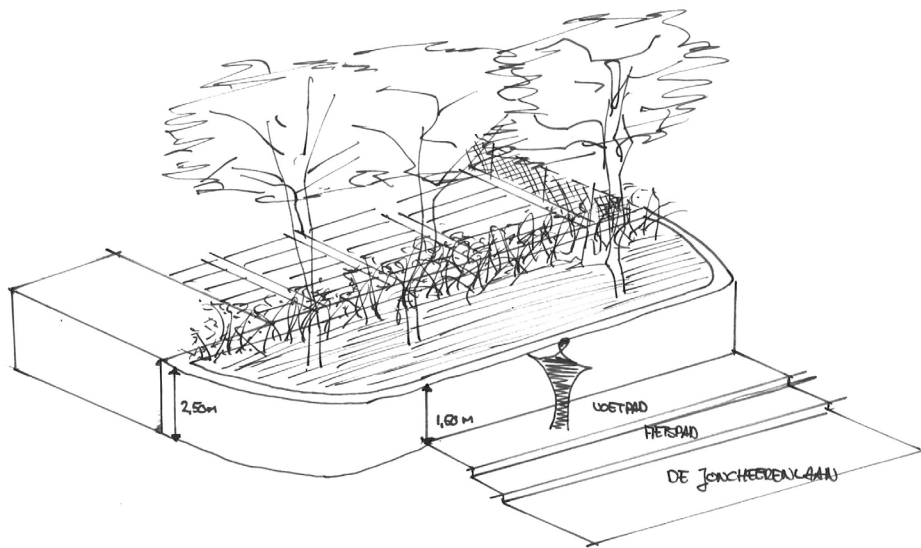
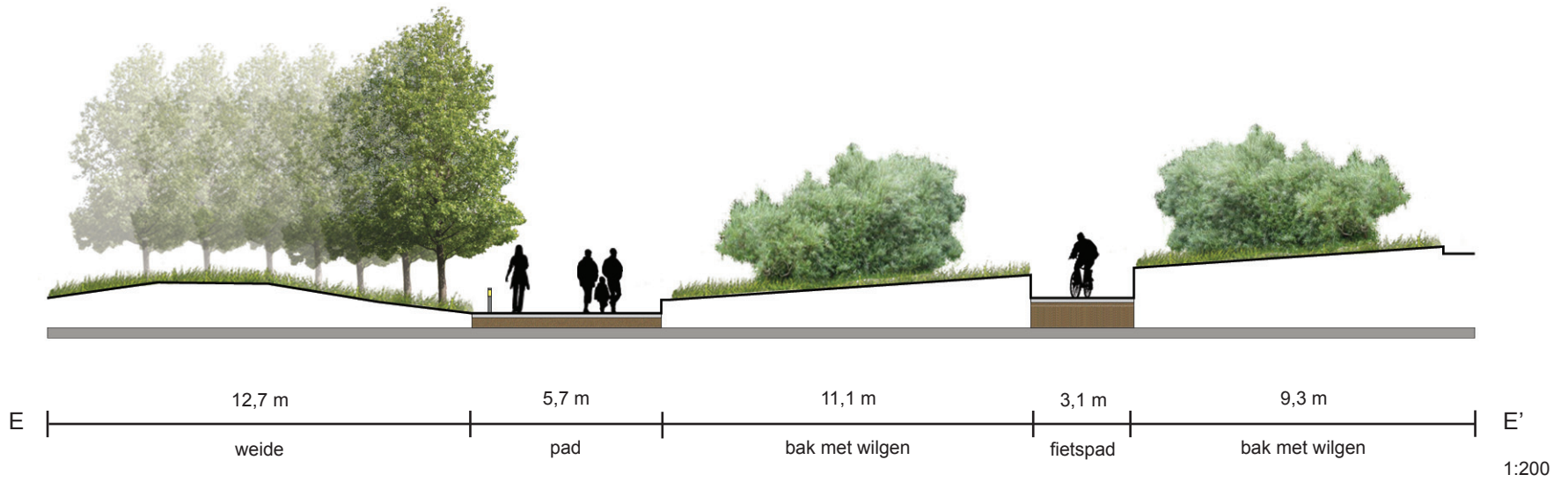
Plantoelichting

Doorsnede C-C' is het punt waarop de rijen met sierkersen elkaar raken. Het pad is hier wederom 4 meter breed en de sierkersen vormen hier een laan. Aan de zijde van de Bouwmeesterstraat loopt het park iets op en is ingeplant met Amerikaanse krentenboompjes. Mensen zouden dit kunnen gebruiken als een ligweide in de zomerperiode.

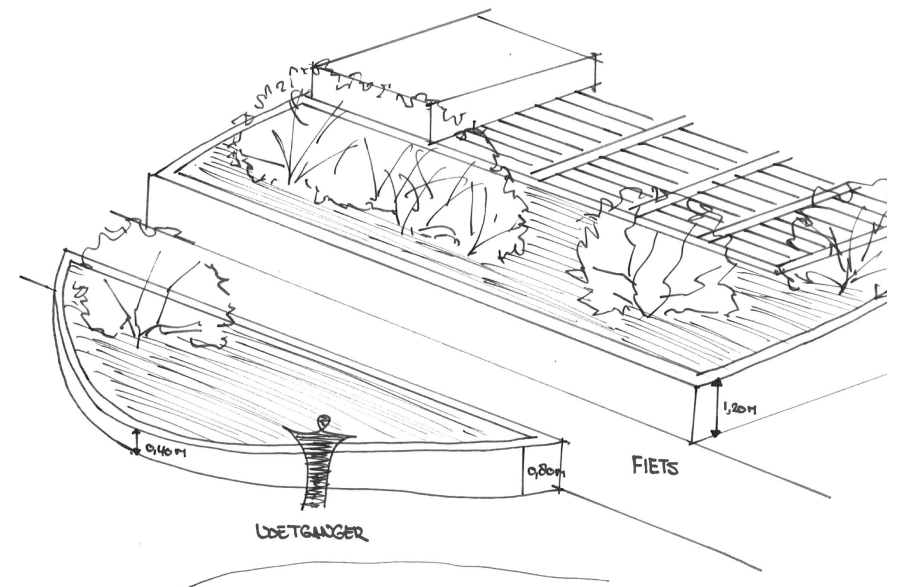
Doorsnede D-D' is de doorsnede rondom de meest oostelijke zitplek. Het laat een deel van de bank zien met daarom heen sierkersen. Aan de van de Bouwmeesterstraat staat een rij met amberbomen en daarachter de rijen met zuilbeuken.

Visual van de lindebomen (links) richting de sierkersen

Schets idee kop Joncheerelaan

Schets idee kop Meijboomstraat

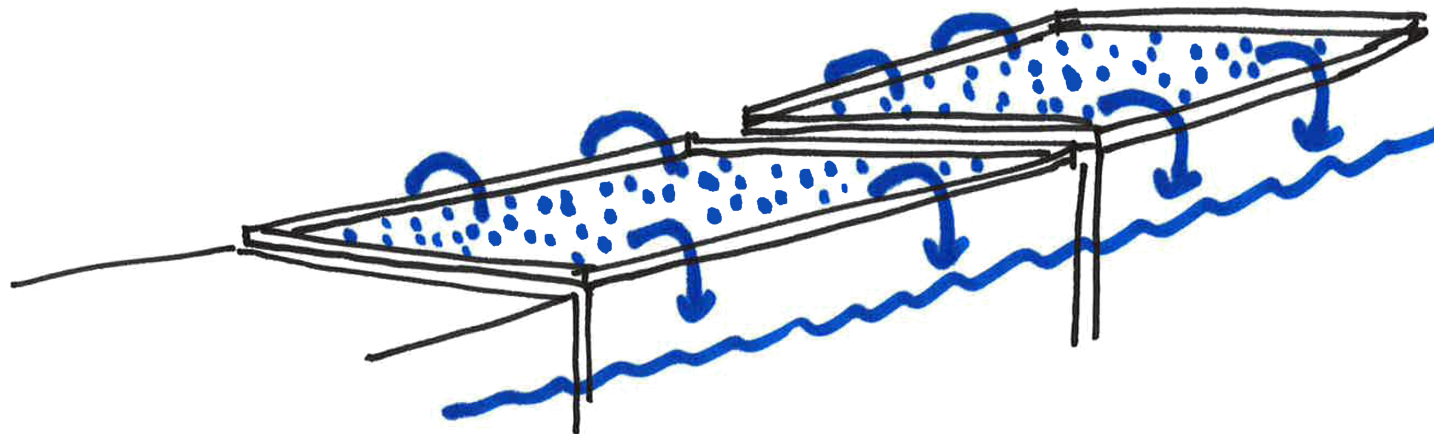
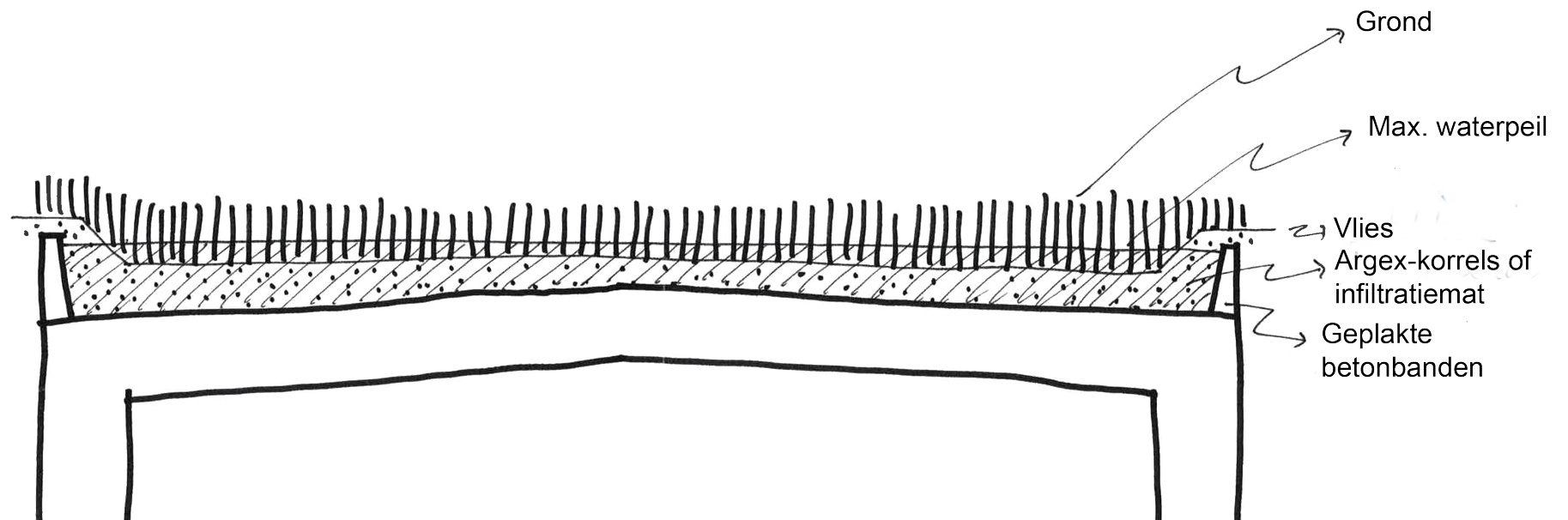
Plantoelichting

Doorsnede E-E' is de doorsnede van het meest oostelijke punt van het plan, de kop; een bak met de natte beplanting. In deze bak staat de rozemarijn wilg. Door deze bak loopt de fietsverbinding van de Meijboomstraat. Aan de westzijde van deze doorsnede is het wandelpad door het park te zien. Een schets van deze kop is te zien in de tekening rechtsonder en refereert aan het Reggedal.

Linksonder staat een schets voor de kop bij de Joncheerelaan. De geschetste bak loopt niet door aan de andere kant van de Joncheerelaan omdat de afstand door de weg te groot is om deze aan delen aan elkaar te laten refereren. Dit in tegenstelling tot de kop oostelijke kop waar een fietspad alleen de bak doorsnijdt. Echter wordt de beplanting wel doorgezet. De kop bij de Joncheerelaan krijgt een invulling die refereert aan de Sallandse Heuvelrug. Beiden koppen vallen buiten het plangebied en de schetsen zijn als voorstel ingediend bij Rijkswaterstaat en ProRail.

4.4 Hoogteverschillen

Het gerealiseerde tunneldek ligt niet vlak. Hoewel het zijwaartse afschot zeer beperkt is kent de tunnel in de lengterichting een hoogteverloop van bijna twee meter. Aan de westzijde, ter hoogte van de Joncheerelaan, ligt de tunnel hoger dan aan de oostzijde, nabij de Meijboomstraat. Daarnaast varieert de omgeving in hoogte, waardoor aan de beide uiteinden van de tunnel het dek hoger ligt dan het omliggende maaiveld en in het middendeel er ongeveer een meter peilverschil zit tussen de bovenzijde van het tunneldek en het omliggende maaiveld van met name de Bouwmeesterstraat. In het ontwerp is er naar gestreefd om hoogteverschillen in de aansluitingen van de paden op de omgeving te minimaliseren. Het padenverloop volgt daarmee in grote lijnen het peil van de omgeving, waarbij ter plaatse van de 'kamelenbulten' wel is gekozen voor vloeiende oplossingen waardoor deze constructieve verhogingen niet meer als zodanig herkenbaar zullen zijn in de maaiveldinrichting. De groenvlakken worden vormgegeven als hellende vlakken waardoor meer vormgevingsvrijheid ontstaat om hoogteverschillen met de omgeving op te vangen. Uitgangspunt is dat de maximale variatie van de dikte van het grondpakket beperkt moet blijven in verband met de constructieve belasting van het dek. Ten opzichte van de paden en de omgeving zal het maximale hoogteverloop beperkt blijven tot ongeveer heuphoogte van passanten. Dit werkt visueel sterk in de beleving van de groenvlakken terwijl de sociale veiligheid niet wordt aangetast als gevolg van een beperking van het overzicht. De profielen bij de plantoelichting geven een illustratief beeld van de toegepaste hoogteverschillen.

Principedoorsnede wadi (boven) en afvoer van overtollig water (onder)

4.5 Afwatering

Het tunneldek waarop de Tuinen van Nijverdal zullen worden aangelegd ligt boven het grondwater en plaatselijk boven het omliggende maaiveld. Het dek is waterdicht uitgevoerd en voor de afvoer van het regenwater is parallel aan de tunnel aan weerszijden een drainage aangelegd.

Voor een goede groeiplaatsomstandigheid van de aan te brengen beplanting is het van belang zowel de waterafvoer als het vasthouden van vocht goed te regelen. Het primaat ligt hierbij op de waterafvoer; in korte tijd kan beplanting verdrinken terwijl uitdroging een veel langzamer proces is. Het afschot in het dek is zeer beperkt. Wanneer het grondpakket dat wordt opgebracht als gevolg van intensieve regenval verzadigd raakt met water 'verdrinkt' de beplanting doordat er geen lucht meer aanwezig is in de doorwortelbare laag. Om waterverzadiging te voorkomen is het noodzakelijk de zijwaartse afvoer van hemelwater naar de randen van de tunnel te regelen door het aanbrengen van een zogenaamde transportlaag. Deze laag bestaat uit hoog doorlatend materiaal zoals grove kiezels, speciale korrels of drainagemat waardoor een overschot aan hemelwater relatief snel naar de zijkanten van het tunneldek kan worden afgevoerd om daar al dan niet via de drainagebuizen weer teruggeleid te worden naar het grondwater.

Naast de afvoer van overtollig water is het in droge perioden juist ook van belang water vast te houden. In een natuurlijke situatie kan een boom of andere beplanting, bij gebrek aan regen, water krijgen door de capillaire opstijging van grondwater. Op het betonnen dek ontbreekt het natuurlijke grondwater en is de beplanting afhankelijk van het vochtvasthoudend vermogen van de opgebrachte grond. Als extra voorraad water wordt in het voorlopig ontwerp voorgesteld om grondwater te simuleren door de eerder beschreven transportlaag tevens te gebruiken als waterbuffer door deze te voorzien van een systeem van wadi's; een soort ondergronds ringdijkje per tunnelmoot.

De wadi's vormen zowel een buffer in de afvoer (opvangcapaciteit na droge periodes) als in het vasthouden van water. Door het grondpakket in direct contact met het water in de wadi's te brengen kan het water capillair opstijgen en ontstaat een kunstmatige grondwaterspiegel. In de verdere uitwerking van het ontwerp zal dit principe nog kwantitatief moeten worden berekend om een zo effectief mogelijk functioneren te bereiken en te voorkomen dat in een droge zomer de boombeplantingen dood gaan door vochtgebrek. Afhankelijk van de uitkomsten van de berekeningen is het altijd mogelijk een pomp aan te brengen om in droge perioden het systeem te voeden met grondwater.

5

Bepplantingsplan

5.1 Inleiding

Dit deel van het VO spitst zich toe op de keuze van de beplanting. De opbouw van dit hoofdstuk bestaat uit een drietal onderdelen. Allereerst wordt de hoofdstructuur uiteengezet, gevolgd door de keuze van de bomen en de locaties in het park. Vervolgens zal er aandacht worden besteed aan grassen, heesters en onderbeplanting.

5.2 Hoofdstructuur

De basisopzet voor groen zal bestaan uit bomen en gras. Er zijn rondom de paden als het ware groene clusters waar bomen in rijen staan of als losse groepjes. De bestrating en het gras zullen in elkaar overvloeien. Dit gras is deels hoog, wat ruiger gras met allerlei bloemen, maar ook wat gecultiveerder gras om op te spelen bijvoorbeeld. Het is ook de bedoeling dat mensen gebruik maken van het gehele park en niet alleen op de paden blijven. De gedeelten met gemaaid gras zijn geschikt hier voor.

De paden worden begeleid door bomen. Het eerste idee was om aan de noordzijde van het park langs de paden een lange bomenrij te plaatsen. Maar een rij met bomen langs de gehele noordzijde van het park, maakt het park visueel juist weer smaller. De lengte van het park wordt hiermee benadrukt en met het oog op de toekomstige bebouwing langs de Van den Steen van Ommerenstraat, zou het park in de beleving alleen nog maar smaller worden. Daarom is er voor gekozen om meerdere soorten bomen te planten en deze niet meer allemaal op een rij te zetten, waardoor er een ander, meer afwisselend, beeld ontstaat.

Aan de zuidzijde van het park zijn verschillende groene clusters gedacht met diverse soorten bomen. Door de keus van het mengen van de soorten in de rijen langs de noordzijde en het creëren van enkele rijen aan het zuidzijde, komen er open en gesloten momenten in het park. De losse boomgroepen staan gegroepeerd rondom de locaties waar zitelementen staan en speelaanleidingen zijn.

De randen van het park worden voorzien van een robuuste beplanting, namelijk krentenbomen. Aan de zuidzijde staan deze bomen op het deel dat later ingevuld wordt door bebouwing. Deze bomen dienen nu om de achterzijden van gebouwen, tuinen en bonte variatie van erfafscheidingen te camoufleren. Aan de noordzijde staan deze bomen rond de luchtroosters van de ondergrondse sporen en de parkeerplaatsen bij de Bouwmeesterstraat om deze visueel minder aanwezig te maken.

Tenslotte zijn er nog de koppen van het park aan de oost en westzijde van het tunneldak. Deze verdienen een bijzondere invulling en daarom is gekozen voor een droge invulling aan de westzijde (verwijzing naar Sallandse Heuvelrug) en een natte invulling (verwijzing naar het Reggedal) aan de oostzijde.

Samenvattend zijn er in het park rijen en clusters bomen. De rijen bomen zijn er om de paden te begeleiden en open en gesloten ruimtes te creëren. De clusters zijn te vinden rondom de zitjes, speelplaatsen en mogelijkheden om op het gras te liggen. De randen worden ingevuld met groepen boommassa's en de koppen krijgen een bijzondere invulling.

Amberboom

Sierkers

Amerikaans krentenboompje (meerstammig)

Linde

Beplantingsplan

5.3 Bomenassortiment

De volgende bomen zijn gekozen voor in het park:

- Amberboom (*Liquidambar styraciflua*)
- Japanse sierkers (*Prunus serrulata 'Kanzan'*)
- Amerikaans krentenboompje (*Amerlanchier lamarckii*)
- Linde (*Tilia europaea*)
- Den (*Pinus nigra*)
- Rosemarijnwilg (*Salix elaeagnos 'Angustifolia'*)
- Zuilbeuk (*Fagus sylvatica 'Dawyck'*)

De amberboom komt het meest voor in de rijen en als boomgroepen ook rondom de meest westelijk gelegen zitelementen en speelweide. De amberbomen kleuren in de herfst eerst kort geel en dan vervolgens rood. Vanaf het station, de Meijboomstraat, de Grotestraat en de Joncheerelaan krijgt het park door de amberbomen dan een duidelijke kleurrijke ingang in de herfst. De bomen rondom de banken en speelweide bieden in de herfst een aantrekkelijke plek om te zitten.

De Japanse sierkers staat geclusterd rondom een groep zitelementen aan de oostzijde. In het voorjaar bloeit deze boom met roze bloesem, wat het erg prettig maakt om daar te zitten. De sierkers komt ook nog terug in het midden van het park waar het aan weerszijden langs het pad staat. Op deze manier wordt de lijn van amberbomen even onderbroken door een andere soort, waardoor het park iets opener wordt en voetgangers een andere beleving meekrijgen.

De noord en zuidranden worden gevormd door Amerikaanse krentenboompjes. Deze bloeien in het voorjaar wit en in het najaar worden de blaadjes donkerrood. Deze bomen worden niet zo groot, ongeveer 5-7 meter, maar kunnen vanaf de grond al takken vormen (meerstammig, zie afbeelding). Deze soorten worden ook veel gebruikt als heesters en in bosplantsoenen.

Er is met deze bomen gekozen voor een kleurrijk park: in de lente bloeien de sierkersen en krentenboompjes. In de zomer laten de bomen verschillende groentinten zien en in het najaar kleurt het park rood door de amberbomen en krentenboompjes.

Bij de middelste doorsteek richting de Grotestraat zijn een drietal bijzondere bomen geplaatst: lindes. Deze zijn beschikbaar bij de gemeente en kunnen daar samen een beeldbepalend cluster vormen in het midden van het park. Deze bomen staan net buiten het dek van de tunnel en moeten worden ingepast in de plannen voor op het toekomstige bouwterrein van de Van den Steen van Ommerenstraat. De gemeente heeft aangegeven dat dit de plek is waar de kans het grootst is dat deze bomen ook gehandhaafd kunnen worden in geval van herontwikkeling van dit gebied.

Den

Zuilbeuk

Beplantingsplan

De koppen van het park krijgen zoals vermeld een bijzondere invulling ter verwijzing naar enerzijds de Sallandse Heuvelrug en anderzijds het Reggedal. De kop aan de westzijde krijgt enkele groepjes dennen. Deze staan aan beide zijden van de Joncheerelaan en lopen een stukje door in het park. De kop aan de oostzijde krijgt 'natte' beplanting in een bak waar het fietspad door heen snijdt. Hier is gekozen voor de rozemarijnwilg.

Tenslotte is er nog een bijzonder element aan de noordoostzijde van het park. Hier komen geen krentenboompjes in het gras, maar rijen van zuilvormige bomen. Dit is een tegenhanger van de grasvlakken met subtiele hellingen. Door deze bomen te plaatsen in een grid, wordt er een massa gemaakt die toch overzichtelijk blijft omdat de bomen in rijen staan. Deze rijen geven een andere beleving, een verdraaiing van het grid als je erlangs beweegt. De zuilbeuk is op dit moment een voorstel. Onderzocht moet worden of andere soorten beter toepasbaar en/of beter in onderhoud zijn.

Voorbeelden van grasmengsels

5.4 Grassen en heesters

De kern ingrediënten van het park zijn bomen en gras. Het idee is om voor het gras een ruig en kleurrijk grasland aan te brengen in bijna het gehele park, met uitzondering van enkele plekken die gebruikt kunnen worden als ligweides en speelweiden. Voorbeelden van een kruidenrijk grasmengsel zijn te vinden op de linkerpagina.

Vanuit de buurt is aangegeven dat er geen grote speelvoorziening hoeft te komen omdat in de Wilhelminawijk genoeg speeltoestellen aanwezig zijn. Maar een park zonder speelvoorziening is misschien niet een echt park. Daarom is hier gekozen om aanleidingen te creëren voor spel, een natuurlijke speelplek zonder toestellen. Deze speelplek is anders dan anders, want het bestaat uit gemaaide banen in het gras. Deze banen vormen een padenstelsel waar kinderen tussen het hoge gras door kunnen rennen. Meer details daarover in het volgende hoofdstuk. Na verloop van tijd is het gras weer hoog gegroeid en dan is het bijvoorbeeld mogelijk om een andere padensysteem te maaien. Op deze manier ontstaat er een dynamische speelweide met wisselende patronen.

In principe komen er geen individuele heesters in het park, maar de heesterlaag wordt gevormd door krentenboompjes. Deze krentenboompjes moeten vooral aan de zuidrand een dichte rij vanaf de grond af aan gaan vormen om zo de achtertuinen en gebouwen deels te camoufleren. Wanneer de Van den Steen van Ommerenstraat bebouwd gaat worden, kan deze strook indien noodzakelijk/wenselijk geruimd worden.

Banken van de Floriade 2012 in Venlo

Bedriegertjes

Alternatief voor Floriade banken

6

Straatmeubilair en verlichting

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een kort voorstel voor de bestrating, straatmeubilair, verlichting en speelvoorzieningen. Dit vormt naast de bomen en het gras de meubilering voor het park.

6.2 Bestrating

De kunsttoepassing is uitvoerig besproken in paragraaf 4.2. Het voorgestelde bestratingpatroon biedt vele mogelijkheden voor bewoners om het park een eigen identiteit mee te geven. Het tegelpatroon met tegels van 80x40 centimeter worden in zo'n patroon gelegd dat er ruimtes van 20x20 centimeter overblijven. Deze vlakjes kunnen op verschillende manieren worden ingevuld. Een aantal voorbeelden:

- Tegels voorzien van historisch teksten, tekeningen of momenten van Nijverdal (gemaakt door lokale kunstenaars);
- Bedriegertjes: kleine fonteintjes in het pad verwerkt;
- Lichtarmaturen of spots;
- Kunstwerken (gemaakt door lokale kunstenaars);
- egels voorzien van kindertekeningen.

Een uitwerking van de bestrating en invulling van de 20x20 centimeters zal nog moeten worden uitgewerkt.

Bedriegertjes zijn opgenomen in deze lijst omdat er wensen zijn voor een fontein en/of verwijzingen naar het Reggedal. Het idee voor dit moment is om een aantal bedriegertjes te verwerken bij de toegang van het park aan de stationszijde. Hier staan ook de bomen in de bakken die verwijzen naar het Reggedal.

Een voorbeeld van een hondentoilet in de gemeente Hellendoorn

6.3 Zitelementen

In het ontwerp zijn twee zitplekken bedacht waarvan eentje onder de sierkersen en een ander onder de amberbomen. Deze zitplekken zijn geïnspireerd op een voorbeeld dat de gemeente Hellendoorn heeft gezien op de Floriade 2012 in Venlo.

6.4 Hondentoilet

Een hondentoilet wordt geplaatst aan de westzijde van het park, bij het gebied met de dennenbomen. Een voorbeeld van een hondentoilet is te zien op bovenstaande afbeelding.

Voorbeelden van een grondspot, lichtmast en armatuur

Speellandschap in Riempark, München.

Straatmeubilair en verlichting

6.5 Verlichting

In het park worden drie soorten verlichting voorgesteld: bolderarmaturen, spots en twee lichtmasten. Een alternatief voor de bolderarmaturen kunnen spots zijn in de bestrating (bijvoorbeeld in de 20x20 centimeter tegels). Voorbeelden van een bolderarmaturen en spots zijn te vinden op de linkerpagina. Op het westelijke plein en oostelijke plein kan een lichtmast geplaatst worden.

De armaturen/spots verlichten de paden, zijn voor de orientatie, aankleding en meubilering. De masten verlichten de pleinen. Omdat het park smal is (slechts 30 meter breed) en er geen dichte beplanting langs de Bouwmeesterstraat staat, zal deze straatverlichting ook het park deels verlichten. Verlichting is niet noodzakelijk langs de paden. Afhankelijk van de beschikbare financiële middelen is het mogelijk om de verlichting te minimaliseren of te faseren.

Onder de lindes op het middelste plein kunnen spots komen die de bomen van onderaf aanlichten.

6.6 Speelvoorzieningen

Zoals eerder vermeld zullen er geen speeltoestellen in het park komen, maar slechts natuurlijk spelen. Het idee is om grasbanen te maaien en op dit manier de kinderen een speellandschap te geven. Een voorbeeld van zo'n bijzonder speellandschap is te vinden in het Riemerpark in München. Een afbeelding is te vinden op de linkerpagina. Hier is een heuvelachtig landschap aangelegd met daartussen enkele paden met rubberen matten; dit is een vrij kostbare oplossing. De grasheuvels (op de achtergrond in de foto) zijn dusdanig stijl dat het niet te gebruiken is voor fietsers en de paden zijn "zacht" en smal waardoor skaters er ook niks mee kunnen. Het is puur voor jonge kinderen.

Het idee achter de speelvoorziening in München is te vertalen naar de situatie in Nijverdal. Door in het hoge gras grasbanen te maaien (in plaats van rubber

paden) kan er een landschappelijke speelvoorziening worden gemaakt. Het voorstel is om deze voorziening rondom de clusters met amberbomen te situeren. Afhankelijk van de ontwikkelingen in het deel van de Van den Steen van Ommerenstraat kan voor een ruimere of krappere oplossing worden gekozen.

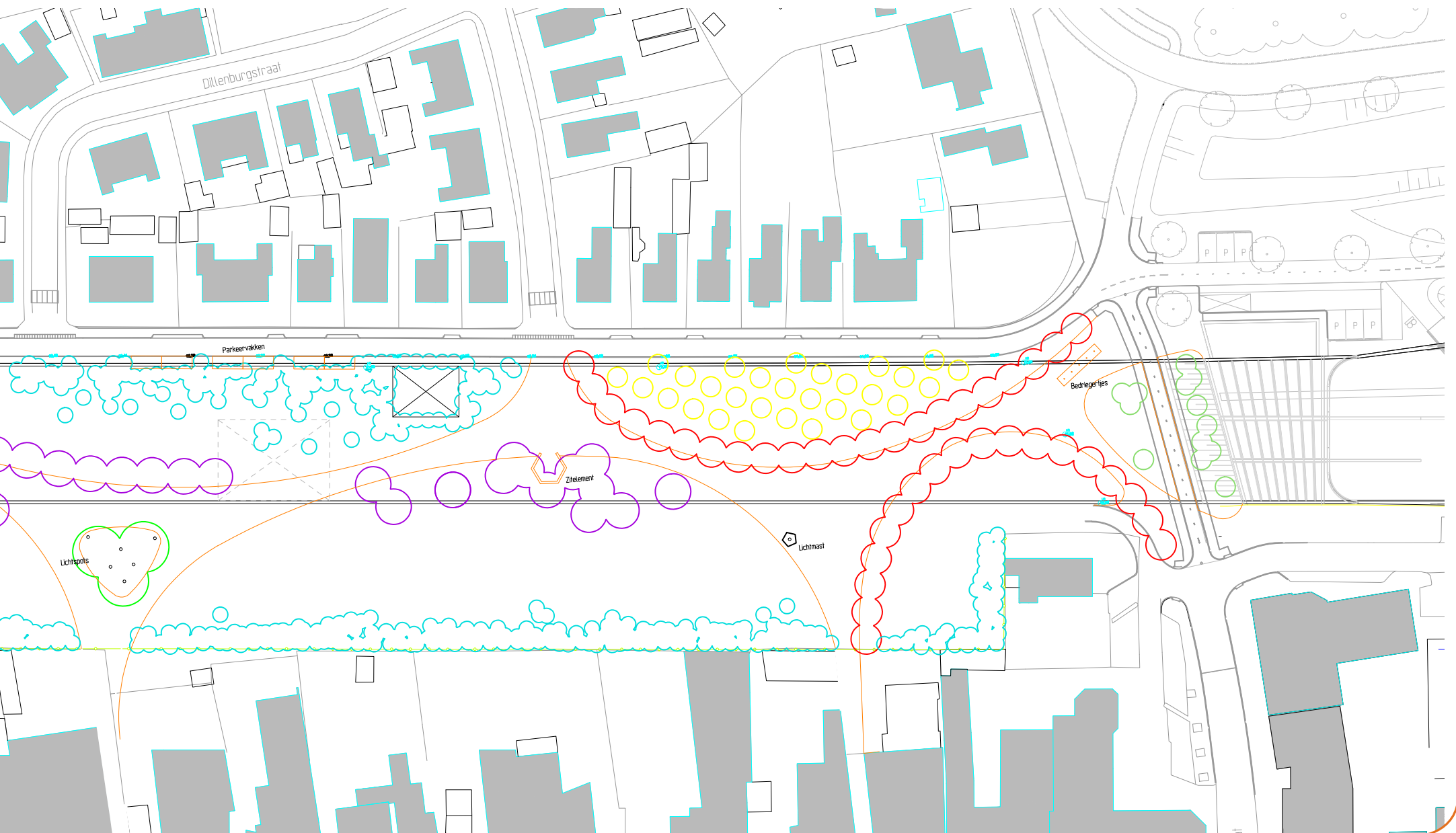
Voor de gemaaide paden is het denkbaar (inzaaibaar) kunstgras te gebruiken om de belastbaarheid door gebruik te verhogen. Deze materiaaltoepassing is ook geschikt voor een trapveldje in dit deel van het park. In de uitwerking van de plannen zal een goede balans gevonden moeten worden tussen de benodigde en beschikbare budgetten en het beoogde onderhoud. Smalle paden in een compacte voorziening (op tunneldek) vereisen handwerk maar kunnen steilere taluds hebben terwijl de standaard maaibreedte van 2,5 meter een groter speelveld (deel Steen van den Ommerenstraat) vereist met minder steile hellingen van maximaal 1:3, liefst 1:5.

Een andere toevoeging om spelen in het park kan worden ingebed in het bestratingpatroon van de beeldende kunstenaar. De 20x20 centimeter vakken (inserts) kunnen zo worden ingevuld dat ze een spelaanleiding vormen voor kinderen.

- Amberboom (*Liquidambar styraciflua*)
- Japanse sierkers (*Prunus serrulata* 'Kanzan')
- Amerikaans krentenboompje (*Amerlanchier tamarckii*)
- Linde (*Tilia europaea*)
- Zuilbeuk (*Fagus sylvatica* 'Dawyck')
- Den (*Pinus nigra*)
- Rosemarijnwilg (*Salix elaeagnos* 'Angustifolia')

Bijlage VO-tekening ontwerp

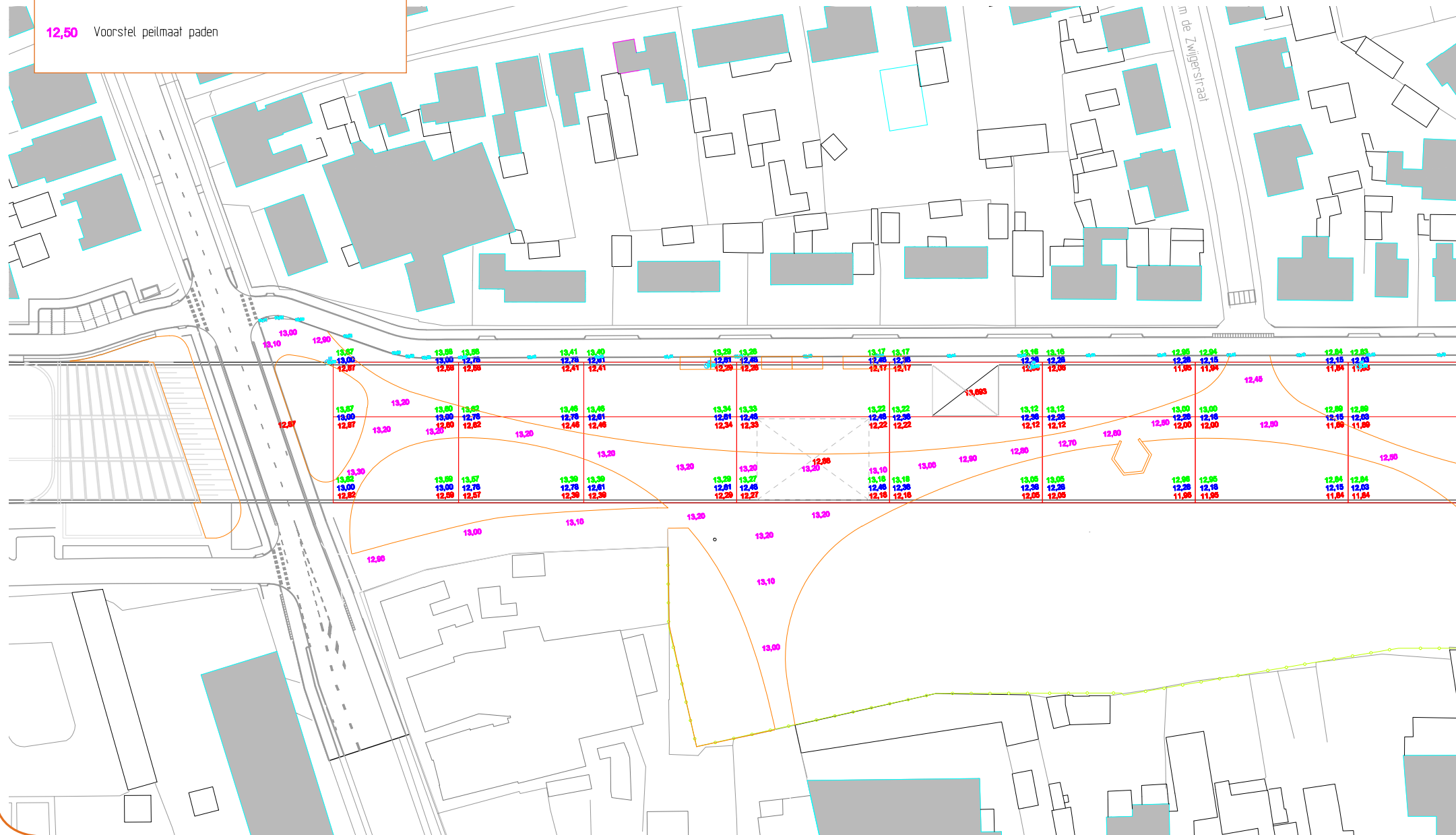

11,84 Ingemeten peilmaat

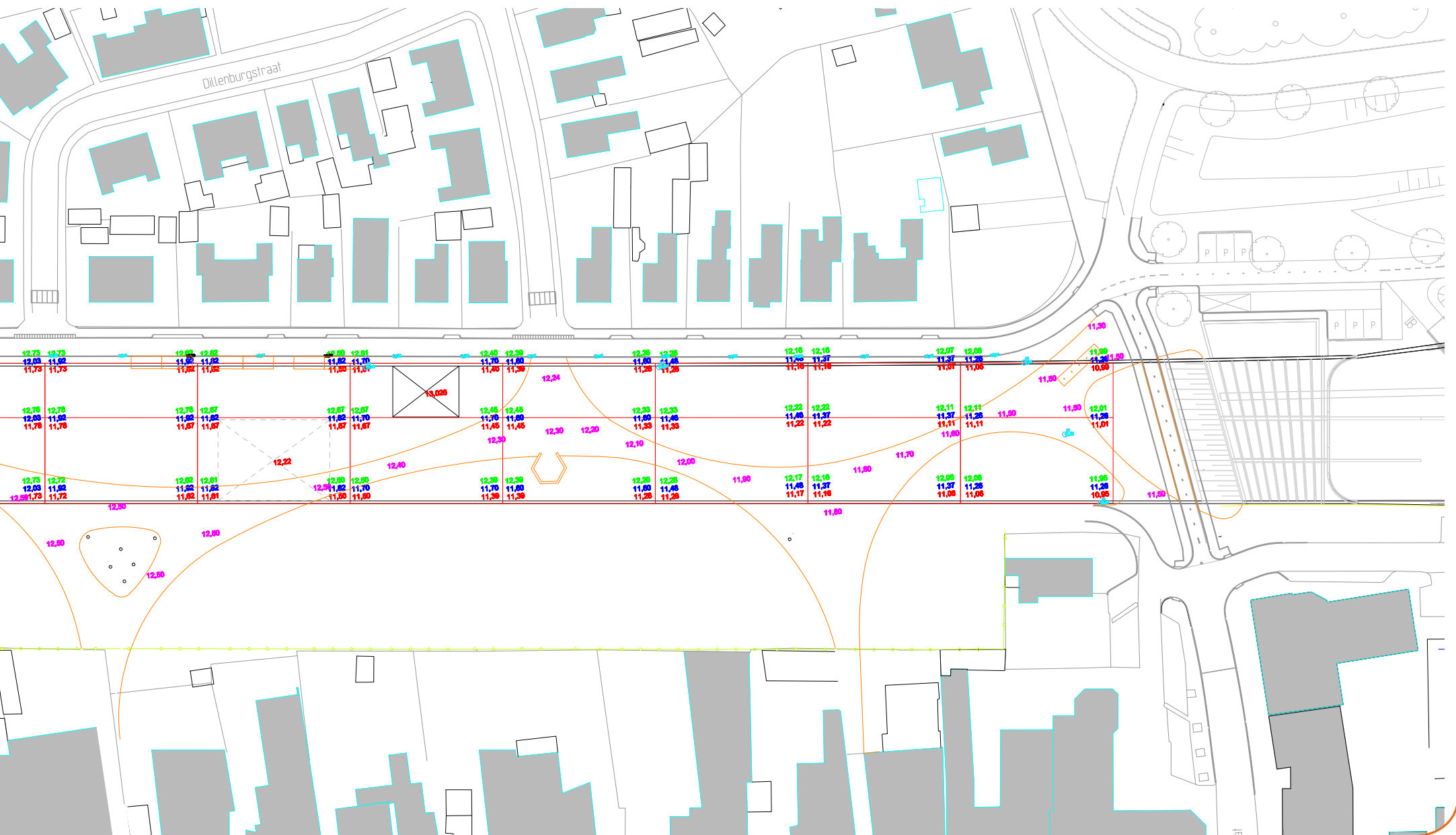
12,15 Peilmaat wadi

12,84 Maximale hoogte met 1 meter wadi+grond

12,50 Voorstel peilmaat paden

Bijlage VO-tekening met wadi's en peilmaten

Uitgave: Movares Nederland

i.s.m.

In opdracht van: Gemeente Hellendoorn

